

3. Марія Качинська: «Завжди залишалася собою». URL: <http://veche.kiev.ua/journal/1991/>
4. Agata Kornhauser-Duda. URL: <https://www.prezydent.pl/pierwsza-dama/biografia/>
5. Kobieta WP: Dorota Goldpoint: нам повезло, что Agata Duda прекрасно представляет нашу страну. URL: <https://dorotagoldpoint.com/ru/dorota-goldpointнам-повезло-что-agata-duda-прекрасно-предст/>
6. Patronaty Pierwszej Damy. URL: <https://www.prezydent.pl/pierwsza-dama/patronaty/>
7. Pierwsza Dama: Chcemy wzajemnie się obdarowywać swoją obecnością. URL: <https://www.prezydent.pl/pierwsza-dama/aktywnosc/art,490,pierwsza-dama-chcemy-wzajemnie-sie-obdarowywac-swoja-obecnoscia.html>
8. Podsumowanie aktywności Pierwszej Damy Agaty Kornhauser-Dudy. URL: <https://www.prezydent.pl/pierwsza-dama/aktywnosc/art,438,trzy-lata-aktywnosci-pierwszej-damy-agaty-kornhauser-dudy.html>
9. Rogala M. Wybrane obszary działalności Pierwszych Dam RP w latach 1995–2011. URL: <http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.cejsh-72a6c64c-90e0-40b2-8c74-98adc0c2b2c4/c/Rogala.pdf>
10. W Pałacu Prezydenckim. URL: <https://m.facebook.com/WPalacuPrezydenckim/>

Хрущ Захар

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ОСВІТНЬОЇ МІГРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ ДО ПОЛЬЩІ

Анотація. Метою роботи є характеристика окремих питань освітньої міграції з України до Польщі після 2014 р. У цій роботі розглядаються основні тенденції освітньої міграції з України. Досліджується зростаюча кількість студентів, які мігрують з України до Польщу в пошуках вищого рівня життя. Розглядаються позитивні та негативні аспекти освітньої міграції з України.

Ключові слова: освітня міграція, українські студенти за кордоном, Україна, Польща.

Abstract. The purpose of the paper is to characterize some issues of educational migration from Ukraine to Poland after 2014. This paper examines major trends in educational migration from Ukraine. Taking a closer look at an increasing number of students immigrating from Ukraine to Poland in search of a higher standard of living. Positive and negative aspects of educational migration from Ukraine are considered.

Keywords: educational migration, Ukrainian students abroad, Ukraine, Poland.

Характеризуючи сутність освітньої міграції, О. Гринькевич стверджує, що це – масове соціокультурне явище, пов'язане з переміщенням людей за межі регіону чи країни постійного проживання задля підвищення свого освітнього рівня, здобуття нових знань. Освітніх мігрантів об'єднують спільна мета та мотиви, вони є споживачами освітніх послуг, учасниками освітніх програм академічного обміну [3, 21].

Інтернаціоналізація стала необхідністю для польських університетів протягом останніх років, оскільки країна стикається зі значними демографічними проблемами. Багато хто з академічних кіл давно визначили студентів з України ідеальним рішенням. Вони географічно близькі, говорять подібною мовою, мають міцну академічну традицію та не мають доступу до університетів достатньої якості у своїй країні.

Деякі з цих припущень потребують подальшої кваліфікації. Багато українських магістрантів дійсно змогли досягти розмовного знання польської

мови за короткий проміжок часу, але цього не завжди достатньо для суворих вимог академічного навчання. Щомісячні мовні підготовчі курси до початку навчального року не обов'язково вирішують проблему, з надією самих студентів проявити амбіції та завзятість у вивченні польської мови та акліматизацію до нового середовища, подалі від сім'ї та друзів.

У цьому контексті варто ознайомитися з актуальною статистикою для ілюстрації масштабів міграції з України до Польщі. Наприклад, у січні 2019 р. фірма Selectivv порахувала, скільки власників смартфонів із польськими сім-картами використовують інтерфейс українською або російською мовами і хоча б раз на рік перетинають польсько-український кордон. Таких виявилось 1,27 млн – цю цифру Selectivv подає як найточніші дані про кількість українців у Польщі [2, 45].

Згідно з польською офіційною статистикою, кількість українських студентів та випускників постійно зростає. У 2012/2013 навчальному році було 9 747 українських студентів, а вже в 2013/2014 це число зросло до 15 123. Наступного навчального року навчалось вже 23 392 українські студенти, у 2015/2016 – 30 589. Станом на 2016/2017 навчальний рік у польських університетах вчилися вже 35 584 українські студенти [1].

У 2017/2018 навчальному році в Польщі налічувалося понад 72 тис. іноземних студентів зі 170 країн. У першому півріччі 2019 р. їхня кількість зросла майже до 80 тис. Більше половини з них – це студенти з України. За прогнозами міністра науки та вищої освіти Польщі Ярослава Говіна, у 2020 р. кількість іноземних студентів може збільшитися до 100 тис. [6].

Освітня міграція є особливим видом міграції, характерними рисами якої є короткотерміновість, більш-менш чітко окреслені часові рамки, обмеження до певної вікової групи, а також мета виїзду – здобуття освіти за кордоном [2, 46].

Збільшення кількості іноземних студентів у Польщі пов'язане головним чином із безпрецедентним припливом студентів з України. За останніми даними ОГС, у цьому навчальному році у нас навчається 30 589 – на 797 студентів більше, ніж рік тому. Вони вже становлять понад 53 % від загальної кількості іноземних студентів у Польщі [7].

Для самої Польщі дуже гостро постала проблема еміграції студентів. Так, Європа прийняла Польщу, долучила її до інтеграційних процесів у всіх сферах, зокрема у сфері освіти, а це, зі свого боку, відкрило колосальні можливості академічної та наукової мобільності – студенти отримують дипломи провідних європейських вищих навчальних закладів, які дають конкурентні переваги на ринках праці розвинутих європейських країн і США [3, 22].

Закордонні студенти є особливою групою тимчасових мігрантів. Належать до них особи, які здобувають за кордоном вищу, післядипломну та іншу освіту. Із соціологічного погляду ситуація закордонного студента є ситуацією чужого, прибульця, який є в контакті з новим середовищем, іншою культурою та іншим суспільством протягом більш тривалого, але загалом визначеного часу. З одного боку, це вимагає адаптації до середовища і наявних у ньому умов, а з іншого – повне пристосування до культури

суспільства, що приймає, не є необхідним. Закордонний студент виконує у новому середовищі кілька ролей: роль молоді особи, студента, іноземця, представника своєї країни, а також посередника між культурами [2, 47].

Для українських магістрантів навчання в Польщі має багато очевидних переваг. Ключовою привабливістю є якість освіти, яка контролюється польським комітетом з акредитації та безпосередньо контролюється Міністерством науки та вищої освіти. Це перетворюється на престижність університетського диплому з країн Європейського Союзу, що відкриває двері для подальших академічних можливостей та допомагає аспірантам отримувати стипендії. Крім того, зростає кількість курсів англійської мови у польських університетах, що означає ще більший міжнародний доступ. Тільки в Любліні вже є понад 50 курсів англійської мови.

Також польські вищі навчальні заклади часто не вимагають знання польської мови, пропонуючи мовні курси студентам під час першого року навчання [4, 116].

Навчання в Польщі дає змогу українським магістрантам подорожувати, жити в межах ЄС, водночас надаючи можливість їм залишатися відносно близько від дому. Зростання української громади в Польщі призвело до появи численних автобусних, залізничних та повітряних сполучень, що робить подорожі між двома країнами зручнішими та все більш економічними. Тим не менш, навчання в Польщі вимагає значних інвестицій [4, 114].

Більшість українських студентів, які вирішили навчатися у Польщі, задоволені своїм вибором, повідомляє Інститут громадських справ (ISP), провідний польський аналітичний центр та незалежний центр політичних досліджень та аналізу. Близько 30 % цих студентів планують залишитися в Польщі після закінчення навчання [5].

Попри виразний соціальний песимізм та навіть апатію, на нашу думку, мають місце позитивні приклади успішного громадського активізму українських освітніх мігрантів. Наприклад, у жовтневих 2019 р. парламентських виборах у Польщі під гаслами «Українка в Сеймі» та «Різноманітність збагачує» бере участь громадянка Польщі українського походження Мирослава Керик. Уродженка міста Жовкви на Львівщині, історик, соціолог є засновником і президентом Фонду Nasz Wybór, редактором однойменного журналу, співзасновником Українського дому у Варшаві, членом Ради у справах мігрантів при польському омбудсмені. Тільки один приклад її успішного громадського активізму: в 2011 р. активно долучилася до кампанії за впровадження амністії для мігрантів з нерегульованим статусом. Завдяки підтримці багатьох середовищ та депутата М. Сича, який представляв українську меншину, вдалося переконати уряд, щоб таку амністію ввести у 2012 р. [2, 50].

Проведений аналіз дає змогу зробити такі висновки: освітня міграція має позитивні наслідки для України лише тоді, коли отримана освіта повертається назад до України, значна частина української молоді виїжджає на навчання за кордон для отримання доступу до ринку праці країн ЄС та подальшої еміграції. В таких умовах Українській державі вже зараз необхідно звернути увагу на

освітню міграцію українських громадян, насамперед змінивши власну освітню політику, що фактично виштовхує багатьох енергійних молодих людей до пошуку освіти за кордоном, насамперед у Польщі.

Джерела та література

1. Грач К., Пилат А. Українське студентство в Польщі: політики залучення, інтеграції та мотивація і плани студентства 2018 р. URL: <https://cedos.org.ua/uk/articles/ukrainski-studenty-v-polshchi-polityky-zaluchennia-intehratsii-ta-motyvatsiia-i-plany-studentiv#sum>
2. Гулай В., Дмитришин Н. Освітня міграція як «вікно можливостей»: українські студенти в Польщі у дилемах активізму. Громадський активізм українських мігрантів Європи: згуртовані новими викликами: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (24 жовтня 2019 р.). Львів: Видавництво «Апріорі», 2019. С. 43–51.
3. Гулай В. В. Освітня міграція з України до Польщі (перша–друга декада XXI ст.): виклики, загрози та можливості. Міжнародно-правовий захист прав трудящих мігрантів в контексті сучасної міграційної політики: матеріали III-ї міжнар. наук.-практич. інтернет-конф., 25 жовтня 2019 р., м. Ірпінь, УДФС України, 2019 р. С. 21–24.
4. Польщі потрібні українські студенти-заробітчани. URL: https://biz.ligazakon.net/ua/news/187317_polshch-potrbn-ukransk-studenti-zarobtchani
5. Українське суспільство: міграційний вплив: нац. доповідь / Інститут демографії та суспільних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. Київ, 2018. 396 с.
6. Ukrainian students happy with their studies in Poland. URL: <https://english.swps.pl/university/news/2663-ukrainian-students-happy-with-their-studies-in-poland>
7. W Polsce studiuje 57 119 studentów zagranicznych ze 157 krajów. URL: http://perspektywy.pl/portal/index.php?option=com_content&view=article&id=2899:w-polsce-studiuje-57-119-studentow-zagranicznych-ze-157-krajow&catid=22&Itemid=119

Agnieszka Polewska

Uniwersytet Warszawski

RELACJE POLSKO-UKRAIŃSKIE Z PERSPEKTYWY MŁODEGO POKOLENIA POLAKÓW

Słowa klucz: Polska, Ukraina, młode pokolenie, badania ilościowe.

W podświadomości Polaków wciąż istnieje „idea dwóch wrogów”. Stwierdzenie to odnosi się do obecnej Republiki Federalnej Niemiec oraz Federacji Rosyjskiej. Z jednej strony wynika to z rozbiorów Polski w XVIII wieku, a z drugiej, pogląd ten został utrwalony w historii za sprawą paktu Ribbentrop-Mołotow. Jednak analizując historię narodu polskiego, można zauważyć, że historia uwydatnia konflikty ze wszystkimi państwami sąsiadującymi z Polską.

Jednym z takich państw jest Ukraina. Historia polsko-ukraińska ma duży wpływ na postrzeganie obecnie narodu ukraińskiego przez Polaków – wojna polsko-ukraińska w 1918 roku czy akcja „Wisła”. Innym aspektem są obecne różnice pomiędzy obydwojoma państwami – Ukraina nie jest w Unii Europejskiej oraz istnieje inny poziom gospodarczy. Poniższe tezy mają na celu opisać naród ukraiński z perspektywy młodego pokolenia Polaków na podstawie badań ilościowych wśród osób w wieku 18–30 lat. Badania zostały przeprowadzone na 203 respondentach w formie formularza internetowego. Wszyscy badani zadeklarowali, że są narodowości